

**ROZPORZĄDZENIE  
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI<sup>1)</sup>**

z dnia 16 czerwca 2003r.

**w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych**

(Dz. U. z dnia 11 lipca 2003r.)

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1229 oraz z 2003r. Nr 52, poz. 452) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1**

**Przepisy ogólne**

**§ 1.** Rozporządzenie określa wymagania w zakresie:

- 1) przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę;
- 2) dróg pożarowych.

**§ 2. 1.** Ilekroć w rozporządzeniu użyte są określenia dotyczące:

- 1) budynków - należy przez to rozumieć określenia zawarte w § 3 pkt 4-6,
  - 2) kategorii zagrożenia ludzi - należy przez to rozumieć określenia zawarte w § 209 ust. 2,
  - 3) stref pożarowych - należy przez to rozumieć określenie zawarte w § 226 ust. 1 i 2,
  - 4) kondygnacji - należy przez to rozumieć określenia zawarte w § 3 pkt 16 i 17,
  - 5) grup wysokości - należy przez to rozumieć określenia zawarte w § 8
- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 oraz z 2003 r. Nr 33, poz. 270).

2. Ilekroć w rozporządzeniu użyte jest określenie "obiekt budowlany", należy przez to rozumieć określenie zawarte w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126, z późn. zm.<sup>2)</sup>).

**Rozdział 2**

**Rodzaje obiektów wymagających zapewnienia zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru**

**§ 3.** Zapewnienia zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru wymagają:

- 1) jednostki osadnicze o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 osób, niestanowiące zabudowy kolonijnej, a także znajdujące się w ich granicach: budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiekty budowlane produkcyjne i magazynowe;
- 2) budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiekty budowlane produkcyjne i magazynowe, nieznajdujące się w granicach jednostek osadniczych wymienionych w pkt 1, o kubaturze brutto przekraczającej 2.500 m<sup>3</sup> lub o powierzchni przekraczającej 500 m<sup>2</sup>, z wyjątkiem stacji paliw ze zbiornikami podziemnymi i stacji gazu płynnego;
- 3) obiekty budowlane niebędące budynkami, przeznaczone dla potrzeb użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego, w których znajduje się strefa pożarowa przeznaczona do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób na powierzchni do 2.000 m<sup>2</sup>;
- 4) obiekty budowlane gospodarki rolnej o powierzchni strefy pożarowej przekraczającej 1.000 m<sup>2</sup>.

## Rozdział 3

### Sposoby określania wymaganej ilości wody do celów przeciwpożarowych

**§ 4. 1.** Wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych dla jednostek osadniczych określa tabela nr 1 załącznika do rozporządzenia.

2. Dopuszcza się określanie wymaganej ilości wody do celów przeciwpożarowych dla dzielnic i osiedla w jednostce osadniczej odrębnie, pod warunkiem oddzielenia ich od innych dzielnic i osiedli pasami niezabudowanego terenu o szerokości co najmniej 100 m, na których dopuszcza się drzewostan liściasty lub mieszany składający się co najmniej w 50% z drzew liściastych.

3. Woda do celów przeciwpożarowych dla obiektów, o których mowa w § 3, powinna być dostępna przede wszystkim z urządzeń służących do zaopatrywania w nią ludności.

4. Wodociąg stanowiący źródło wody do celów przeciwpożarowych w jednostce osadniczej powinien zapewniać wydajność nie mniejszą niż 5 dm<sup>3</sup>/s i ciśnienie na hydrancie zewnętrznym nie mniejsze niż 0,1 MPa (megapaskala), przez co najmniej 2 godziny.

5. W przypadku gdy w jednostce osadniczej zasoby wody przeznaczonej dla ludności, dostarczanej wodociągiem, nie zapewniają jej wymaganej ilości do celów przeciwpożarowych, wykonuje się co najmniej jedno z następujących uzupełniających źródeł wody, znajdujące się w odległości nie większej niż 250 m od skrajnej zabudowy jednostki osadniczej lub chronionego obiektu budowlanego:

- 1) studnię o wydajności nie mniejszej niż 10 dm<sup>3</sup>/s;
- 2) punkt czerpania wody przy naturalnym lub sztucznym zbiorniku wodnym o pojemności zapewniającej odpowiedni zapas wody albo na cieku wodnym o stałym przepływie wody nie mniejszym niż 20 dm<sup>3</sup>/s przy najniższym stanie wód;
- 3) przeciwpożarowy zbiornik wodny spełniający wymagania Polskiej Normy.

6. Uzupełniające źródło wody, o którym mowa w ust. 5 pkt 1 i 2, powinno zapewniać możliwość pobierania wody z głębokości nie większej niż 6 m, licząc od osi pompy, i być wyposażone w:

- 1) studzienkę ssawną lub inne urządzenie umożliwiające pobór wody, zabezpieczone przed zamuleniem i zamarzaniem;
- 2) stanowisko czerpania wody wraz z dojazdem.

**§ 5. 1.** Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz innych obiektów budowlanych o takim przeznaczeniu, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru, wynosi:

- 1) dla budynku o kubaturze brutto do 2.500 m<sup>3</sup> i o powierzchni wewnętrznej do 500 m<sup>2</sup>, położonego na terenie jednostki osadniczej - 10 dm<sup>3</sup>/s z co najmniej jednego hydrantu o średnicy 80 mm lub zapas wody 100 m<sup>3</sup> w przeciwpożarowym zbiorniku wodnym;
- 2) dla budynków niewymienionych w pkt 1 - 20 dm<sup>3</sup>/s łącznie z co najmniej dwóch hydrantów o średnicy 80 mm lub zapas wody 200 m<sup>3</sup> w przeciwpożarowym zbiorniku wodnym;
- 3) dla obiektów budowlanych niebędących budynkami, w których znajduje się strefa pożarowa przeznaczona do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób na powierzchni do 2.000 m<sup>2</sup> - 10 dm<sup>3</sup>/s z co najmniej jednego hydrantu o średnicy 80 mm lub zapas wody 100 m<sup>3</sup> w przeciwpożarowym zbiorniku wodnym.

2. Dopuszcza się uzupełnienie brakującej ilości wody, wymaganej w ust. 1, z innych źródeł, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 1 i 2.

3. W przypadku gdy w budynku użyteczności publicznej o kubaturze brutto przekraczającej 2.500 m<sup>3</sup> lub o powierzchni wewnętrznej przekraczającej 500 m<sup>2</sup> znajdują się pomieszczenia magazynowe o łącznej powierzchni w jednej strefie pożarowej przekraczającej 250 m<sup>2</sup> i średniej gęstości obciążenia ogniowego przekraczającej 1.000 MJ/m<sup>2</sup> (megadżuli na metr kwadratowy), wymagana ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru jest określana jak dla obiektu magazynowego z taką gęstością obciążenia ogniowego, jak w tych pomieszczeniach.

**§ 6. 1.** Woda dla obiektów budowlanych produkcyjnych i magazynowych, w ilości wymaganej do celów przeciwpożarowych, powinna być dostępna z urządzeń służących do jej dostarczania do celów bytowo-gospodarczych i technologicznych lub z innych zasobów wody służących do tego celu.

2. W przypadku gdy w obiektach budowlanych produkcyjnych i magazynowych urządzenia i zasoby wody, o których mowa w ust. 1, nie zapewniają wymaganej ilości do celów przeciwpożarowych, wykorzystuje się urządzenia służące do dostarczania wody do jednostek osadniczych lub uzupełniające źródła wody, o których mowa w § 4 ust. 5.

3. Wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych dla obiektów budowlanych produkcyjnych i

magazynowych, z wyjątkiem wymienionych w ust. 4-8, służącą do zewnętrznego gaszenia pożaru, określa się, biorąc pod uwagę tę strefę pożarową, dla której jest ona największa, zgodnie z tabelą nr 2 załącznika do rozporządzenia.

4. Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla stacji paliw i stacji gazu płynnego wynosi  $10 \text{ dm}^3/\text{s}$ .

5. Wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych dla zbiorników z gazami palnymi i cieczami o temperaturze zapłonu do  $373,15 \text{ K}$  ( $100^\circ\text{C}$ ) niebędącymi produktami naftowymi oraz dla zbiorników z produktami naftowymi o temperaturze zapłonu od  $334,15 \text{ K}$  ( $61^\circ\text{C}$ ) do  $373,15 \text{ K}$  ( $100^\circ\text{C}$ ), z wyjątkiem podgrzanych powyżej temperatury zapłonu, służącą do zewnętrznego gaszenia pożaru, określa tabela nr 3 załącznika do rozporządzenia.

6. Wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych dla zbiorników z produktami naftowymi, z wyjątkiem występujących na stacjach paliw i stacjach gazu płynnego oraz wymienionych w ust. 5, określa się zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 98, poz. 1067 oraz z 2003 r. Nr 1, poz. 8).

7. Wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych dla urządzeń technologicznych oraz składów i magazynów z gazami palnymi i cieczami o temperaturze zapłonu do  $373,15 \text{ K}$  ( $100^\circ\text{C}$ ), zlokalizowanych poza budynkami, służącą do zewnętrznego gaszenia pożaru, określa tabela nr 4 załącznika do rozporządzenia.

8. Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla silosów, komór i zasobników ze stałymi sypkimi materiałami palnymi oraz dla zbiorników z cieczami palnymi o temperaturze zapłonu powyżej  $373,15 \text{ K}$  ( $100^\circ\text{C}$ ) wynosi  $10 \text{ dm}^3/\text{s}$ .

9. Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla obiektów budowlanych gospodarki rolnej powinna być zapewniona z sieci wodociągowej przeciwpożarowej, w następujących ilościach:

- 1) dla obiektów o powierzchni strefy pożarowej do  $2.000 \text{ m}^2$  - co najmniej  $10 \text{ dm}^3/\text{s}$ ;
- 2) dla obiektów o powierzchni strefy pożarowej przekraczającej  $2.000 \text{ m}^2$  - co najmniej  $15 \text{ dm}^3/\text{s}$ .

10. W przypadku gdy wydajność wodociągu nie zapewnia ilości określonej w ust. 3-5 i 7-9, powinien być zapewniony uzupełniający zapas wody w zbiornikach przeciwpożarowych, technologicznych lub naturalnych, przystosowanych do poboru wody przez pompy pożarnicze:

- 1) dla obiektów budowlanych produkcyjnych i magazynowych wymienionych w ust. 3, w ilości równej iloczynowi brakującej wydajności wodociągu przez czas trwania pożaru przewidziany dla rozpatrywanej strefy pożarowej, ustalony w Polskiej Normie dotyczącej obliczania gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczania względnego czasu trwania pożaru;
- 2) dla obiektów budowlanych wymienionych w ust. 4, 5 i 7-9, w ilości odpowiadającej  $10 \text{ m}^3$  zapasu wody na  $1 \text{ dm}^3/\text{s}$  brakującej wydajności wodociągu.

11. Dopuszcza się uzupełnienie brakującej ilości wody, wymaganej w ust. 3-5 i 7-9, ze studni lub z ciekłu wodnego, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 1 i 2.

**§ 7. 1.** Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla stref pożarowych wyposażonych w stałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, zarówno przy wspólnym, jak i oddzielnym wykorzystywaniu wodociągu lub zapasu wody do zasilania tych urządzeń i zewnętrznego gaszenia pożaru, w obiektach budowlanych, o których mowa w § 5 ust. 1 i 3 oraz w § 6 ust. 3, 5 i 7, jest równa:

- 1) przy zastosowaniu urządzeń zraszaczowych zabezpieczających - sumie ilości wody do zasilania tych urządzeń i do zewnętrznego gaszenia pożaru;
- 2) przy zastosowaniu urządzeń tryskaczowych i zraszaczowych gaśniczych oraz sieci stałych działek gaśniczych - sumie ilości wody do zasilania tych urządzeń i zmniejszonej o 50% ilości wody do zewnętrznego gaszenia pożaru, z tym że wymagana ilość wody powinna być nie mniejsza niż ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru;
- 3) przy zastosowaniu urządzeń gaśniczych pianowych - sumie ilości wody do zasilania tych urządzeń i zmniejszonej o 75% ilości wody do zewnętrznego gaszenia pożaru, z tym że wymagana ilość wody powinna być nie mniejsza niż ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru.

2. Wodociąg, który służy nie tylko do celów przeciwpożarowych, powinien mieć wydajność zapewniającą łącznie wymaganą ilość wody dla potrzeb:

- 1) przeciwpożarowych;
- 2) bytowo-gospodarczych, ograniczonych do 15%;
- 3) przemysłowych, ograniczonych do niezbędnej obsługi urządzeń technologicznych.

**§ 8. 1.** W przypadku braku źródła wody zapewniającego wymaganą ilość wody do celów przeciwpożarowych, właściwy miejscowo komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej może wskazać, na czas określony, zastępcze źródło wody do celów przeciwpożarowych, w szczególności naturalny lub sztuczny zbiornik wody, studnię lub ciek wodny.

2. Zastępcze źródło wody, o którym mowa w ust. 1, powinno odpowiadać wymaganiom określonym w § 4 ust. 5, a w przypadku cieków wodnych o przepływie wody mniejszym niż 20 dm<sup>3</sup>/s - mieć dodatkowo zastawkę umożliwiającą spiętrzenie wody.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy spełnienie wymagań dotyczących przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę jest niemożliwe ze względu na lokalne uwarunkowania, dopuszcza się stosowanie rozwiązań zamiennych, uzgodnionych z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, zapewniających nie pogorszenie warunków ochrony przeciwpożarowej.

4. Wymagania dotyczące projektowania i budowy sieci wodociągowych, przeciwpożarowych zbiorników wodnych wraz ze stanowiskami czerpania wody oraz dojazdów do nich określają Polskie Normy z tego zakresu.

## **Rozdział 4**

### **Wymagania przeciwpożarowe dla sieci wodociągowych**

**§ 9. 1.** Sieć wodociągowa przeciwpożarowa powinna być zasilana w wodę z pompowni przeciwpożarowej, zbiornika wieżowego, studni lub innych urządzeń, zapewniających wymaganą wydajność i ciśnienie na najbardziej niekorzystnie położonych hydrantach zewnętrznych, przez co najmniej 2 godziny.

2. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa powinna być wykonana jako sieć obwodowa. Dopuszcza się budowę sieci wodociągowej rozgałęzieniowej poza obszarami miejskimi oraz tam, gdzie łączna wymagana ilość wody nie przekracza 20 dm<sup>3</sup>/s.

3. Dopuszcza się budowę odgałęzień z sieci obwodowej w celu zasilania hydrantów zewnętrznych.

4. W przypadku gdy łączna wymagana ilość wody przekracza 30 dm<sup>3</sup>/s, sieć obwodową zasila się w dwóch punktach usytuowanych w możliwie największej odległości od siebie.

5. Sieć wodociągową, dla której łączna wymagana ilość wody przekracza 20 dm<sup>3</sup>/s, projektuje się i buduje tak, aby możliwe było jednoczesne pobieranie wody z dwóch sąsiednich hydrantów zewnętrznych przeciwpożarowych.

6. Średnice nominalne (DN) przewodów wodociągowych, wyrażone w milimetrach, na których przewiduje się instalowanie hydrantów zewnętrznych przeciwpożarowych, powinny wynosić co najmniej:

- 1) DN 100 - w sieci obwodowej;
- 2) DN 125 - w sieci rozgałęzieniowej;
- 3) w odgałęzieniach sieci obwodowej - według obliczeń hydraulicznych;
- 4) DN 80 - przy rozbudowie lub modernizacji istniejącego wodociągu o wydajności 5 dm<sup>3</sup>/s w jednostce osadniczej o liczbie mieszkańców nieprzekraczającej 2.000.

**§ 10. 1.** Na sieci wodociągowej przeciwpożarowej stosuje się hydranty zewnętrzne nadziemne o średnicy nominalnej DN 80. Dopuszcza się stosowanie hydrantów podziemnych o średnicy nominalnej DN 80 w przypadkach, gdy stosowanie hydrantów nadziemnych jest szczególnie utrudnione lub niewskazane, na przykład ze względu na powodowanie utrudnień w ruchu.

2. W obiekcie budowlanym produkcyjnym i magazynowym, w którym wymagana ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru przekracza 30 dm<sup>3</sup>/s, w zakładach rafineryjnych i petrochemicznych oraz na magistralnym przewodzie wodociągowym powinny być stosowane hydranty nadziemne o średnicy nominalnej DN 100.

3. Hydranty zewnętrzne zainstalowane na sieci wodociągowej przeciwpożarowej powinny mieć możliwość ich odłączania zasuwami od sieci. Zasuwki powinny znajdować się w odległości co najmniej 1 m od hydrantu i pozostawać w położeniu otwartym.

4. Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe rozmieszcza się wzdłuż dróg i ulic oraz przy ich skrzyżowaniach, przy zachowaniu odległości:

- 1) między hydrantami - do 150 m;
- 2) od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi lub ulicy - do 15 m;
- 3) od chronionego obiektu budowlanego - do 75 m;
- 4) od ściany budynku - co najmniej 5 m.

5. Poza obszarami miejskimi odległość między hydrantami powinna być dostosowana do gęstości istniejącej i planowanej zabudowy.

6. Wydajność nominalna hydrantu zewnętrznego przeciwpożarowego, przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa

mierzonym na zaworze hydrantowym podczas poboru wody, w zależności od jego średnicy nominalnej (DN), powinna wynosić co najmniej:

- 1) dla hydrantu nadziemnego DN 80 - 10 dm<sup>3</sup>/s;
- 2) dla hydrantu nadziemnego DN 100 - 15 dm<sup>3</sup>/s;
- 3) dla hydrantu podziemnego DN 80 - 10 dm<sup>3</sup>/s.

7. Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe powinny być co najmniej raz w roku poddawane przeglądowi i konserwacji przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej.

## **Rozdział 5**

### **Drogi pożarowe**

**§ 11.** 1. Droga pożarowa o utwardzonej nawierzchni, umożliwiająca dojazd o każdej porze roku pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego, powinna być doprowadzona do:

- 1) budynku zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL I lub ZL II;
- 2) budynku należącego do grupy wysokości: średniowysokie, wysokie lub wysokociowe, zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, ZL IV lub ZL V;
- 3) budynku zawierającego strefę pożarową produkcyjną lub magazynową oraz do strefy pożarowej poza budynkiem, obejmującej urządzenia technologiczne, plac składowy lub wiatę, jeżeli gęstość obciążenia ogniowego wymienionych stref pożarowych przekracza 500 MJ/m<sup>2</sup> i zachodzi co najmniej jeden z warunków:
  - a) powierzchnia strefy pożarowej przekracza 1.000 m<sup>2</sup>,
  - b) występuje pomieszczenie zagrożone wybuchem;
- 4) budynku niskiego:
  - a) zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III o powierzchni przekraczającej 1.000 m<sup>2</sup>, obejmującą kondygnację nadziemną inną niż pierwsza, lub
  - b) zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL V i mającego ponad 50 miejsc noclegowych;
- 5) obiektu budowlanego innego niż budynek, przeznaczonego do użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego, w którym przewiduje się możliwość jednoczesnego przebywania w strefie pożarowej ponad 50 osób;
- 6) stanowiska czerpania wody do celów przeciwpożarowych.

2. Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-3, a w przypadku gdy szerokość budynku jest większa niż 60 m - z jego dwóch stron, przy czym bliższa krawędź drogi pożarowej powinna być oddalona od ściany budynku o 5-15 m, a pomiędzy tą drogą i ścianą budynku nie powinny występować stałe elementy zagospodarowania terenu o wysokości przekraczającej 3 m lub drzewa.

3. Obiekty budowlane, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, powinny mieć połączenie z drogą pożarową, utwardzonym dojściem o szerokości minimalnej 1,5 m i długości nie większej niż 50 m, tych wyjść ewakuacyjnych z obiektu budowlanego, poprzez które jest możliwy dostęp, bezpośrednio lub drogami ewakuacyjnymi, do każdej strefy pożarowej.

4. Każdy dźwig dla ekip ratowniczych w budynku powinien mieć połączenie z drogą pożarową dojściem, o którym mowa w ust. 3, przy czym wymieniona długość dojścia obejmuje również drogę ewakuacyjną w budynku.

5. Wymagania, o których mowa w ust. 2, nie obowiązują, gdy są spełnione następujące warunki:

- 1) w budynku o więcej niż 3 kondygnacjach nadziemnych, na każdej kondygnacji powyżej trzeciej nadziemnej, do wysokości 25 m, każda klatka schodowa ma okno dla ekip ratowniczych, umożliwiające ich dostęp z zewnątrz przez otwór o dolnej krawędzi położonej nie wyżej niż 90 cm nad poziomem posadzki oraz o wysokości i szerokości odpowiednio co najmniej 110 cm i 60 cm, lub ma dojście do takiego okna poziomą drogą ewakuacyjną o długości nie większej niż 50 m;
- 2) droga pożarowa jest doprowadzona do budynku tak, że jej najbliższa krawędź jest oddalona o 5-10 m od rzutu pionowego na poziom terenu każdego z okien, o których mowa w pkt 1, a pomiędzy tą drogą i wymienionymi oknami nie występują stałe elementy zagospodarowania terenu o wysokości przekraczającej 3 m lub drzewa;
- 3) okno, o którym mowa w pkt 1, jest oznakowane od wewnątrz znakiem bezpieczeństwa "nie zastawiać", a z zewnątrz - znakiem bezpieczeństwa odpowiednim do sposobu, w jaki można uzyskać dostęp do wnętrza budynku, zgodnie z Polską Normą dotyczącą znaków bezpieczeństwa;
- 4) w budynku o nie więcej niż 3 kondygnacjach nadziemnych połączenie z drogą pożarową, utwardzonym dojściem o szerokości minimalnej 1,5 m i długości nie większej niż 30 m, mają te wyjścia ewakuacyjne z budynku, poprzez które jest możliwy dostęp, bezpośrednio lub drogami ewakuacyjnymi, do każdej strefy

pożarowej.

6. Droga pożarowa powinna być zakończona placem manewrowym o wymiarach co najmniej 20 m x 20 m lub w inny sposób umożliwiać dojazd do obiektu budowlanego i powrót pojazdu bez cofania. Wymaganie to nie dotyczy końcowego odcinka drogi pożarowej o długości do 15 m.

7. Najmniejszy promień zewnętrznego łuku drogi pożarowej powinien wynosić co najmniej 11 m.

**§ 12. 1.** W obrębie miasta oraz na terenie działki, na której usytuowany jest obiekt budowlany, o którym mowa w § 11 ust. 1 pkt 3, minimalna szerokość drogi pożarowej powinna wynosić 3,5 m, a jej dopuszczalny nacisk na oś powinien wynosić co najmniej 100 kN (kiloniutonów).

2. Na innych terenach minimalna szerokość drogi pożarowej powinna wynosić 3 m, a jej dopuszczalny nacisk na oś powinien wynosić co najmniej 50 kN.

3. Minimalna szerokość drogi pożarowej powinna wynosić 4 m, a jej nachylenie podłużne nie powinno przekraczać 5%:

1) na całej długości budynku, o którym mowa w § 11 ust. 2, oraz na odcinku 10 m przed i za tym budynkiem;

2) na odcinku 15 m od miejsc doprowadzenia jej do budynku, o których mowa w § 11 ust. 5 pkt 2.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy spełnienie wymagań dotyczących drogi pożarowej do obiektu budowlanego jest niemożliwe ze względu na lokalne uwarunkowania, dopuszcza się stosowanie rozwiązań zamiennych, uzgodnionych z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, które zapewnią niepogorszenie warunków ochrony przeciwpożarowej tego obiektu.

**§ 13. 1.** Przejazdy na dziedzińce i inne tereny obudowane powinny odpowiadać następującym warunkom:

1) wysokość przejazdu nie mniejsza niż 4,2 m, a w budownictwie jednorodzinym 3,2 m;

2) szerokość przejazdu nie mniejsza niż 3,6 m, w tym szerokość jezdni co najmniej 3 m;

3) odległość między przejazdami na jeden dziedziniec nie większa niż 150 m.

2. W przejazdach, których jezdnie są oddzielone od chodników słupami lub ścianami, jezdnia powinna mieć szerokość co najmniej 3,6 m.

3. W przypadku gdy przejazd jest wykorzystywany jako stałe przejście dla pieszych, powinien mieć dodatkowo chodnik o szerokości co najmniej 1 m.

**§ 14.** Wiadukty, estakady, przejścia i inne podobne urządzenia, usytuowane ponad drogami pożarowymi, powinny mieć prześwit o wysokości i szerokości nie mniejszej niż 4,5 m.

**§ 15.** Na teren ogrodzony o powierzchni przekraczającej 5 ha, na którym znajdują się obiekty wymienione w § 11 ust. 1, oraz na place targowe i wystawowe powinny być zapewnione co najmniej dwa wjazdy, odległe od siebie o co najmniej 75 m.

## Rozdział 6

### Przepis końcowy

**§ 16.** Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.<sup>3)</sup>

1) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej - sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 35, poz. 325 i Nr 58, poz. 533).

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 42, Nr 100, poz. 1085, Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229, Nr 129, poz. 1439 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 718.

3) Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 stycznia 1999 r. w sprawie określenia szczegółowych wymagań w zakresie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego, ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego lub medycznego oraz warunków, jakim powinny odpowiadać drogi pożarowe (Dz. U. Nr 7, poz. 64), które utraciło moc z dniem 12 kwietnia 2003 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 lutego 2003 r. o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 52, poz. 452).

## ZAŁĄCZNIK

Tabela nr 1

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla jednostek osadniczych

Lp.	Liczba mieszkańców jednostki osadniczej	Wydajność wodociągu dm <sup>3</sup> /s	Równoważny zapas wody w zbiorniku m <sup>3</sup>
1	do 5.000	10	100
2	5.001 + 10.000	15	150
3	10.001 + 25.000	20	200
4	25.001 + 100.000	40	400
5	ponad 100.000	60	600

Tabela nr 2

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla obiektów budowlanych produkcyjnych i magazynowych, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru

Lp.	Gęstość obciążenia ogniowego, MJ/m <sup>2</sup>		Powierzchnia strefy pożarowej, m <sup>2</sup>						
			powyżej	500	1.000	2.000	3.000	4.000	5.000
	do	500	1.000	2.000	3.000	4.000	5.000		
	powyżej	do	wydajność wodociągu, dm <sup>3</sup> /s *						
1		200	10	10	10	10	15	15	20
2	200	500	10	10	10	20	20	30	30
3	500	1.000	10	10	20	20	30	30	40
4	1.000	2.000	10	20	20	30	30	40	40
5	2.000	4.000	20	20	30	30	40	40	50
6	4.000		20	30	30	40	40	50	60

\* Dla garaży otwartych nie więcej niż 20 dm<sup>3</sup>/s.

Tabela nr 3

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla zbiorników z gazami palnymi i cieczami o temperaturze zapłonu do 373,15 K (100°C) niebędącymi produktami naftowymi oraz dla zbiorników z produktami naftowymi o temperaturze zapłonu od 334,15 K (61°C) do 373,15 K (100°C), z wyjątkiem podgrzanych powyżej temperatury zapłonu, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru

Lp.	Zbiorniki (z wyłączeniem podziemnych i przenośnych)					
	z cieczami palnymi			z gazami palnymi		
	pojemność ogólna m <sup>3</sup>		wydajność wodociągu dm <sup>3</sup> /s	pojemność ogólna m <sup>3</sup>		wydajność wodociągu dm <sup>3</sup> /s
	powyżej	do		powyżej	do	
1	200	1.000	10		10.000	10
2	1.000	5.000	15	10.000	100.000	15
3	5.000	30.000	20	100.000		20
4	30.000	100.000	25			
5	100.000	200.000	30			
6	200.000		40			

Tabela nr 4

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych dla urządzeń technologicznych oraz składów i magazynów z gazami palnymi i cieczami o temperaturze zapłonu do 373,15 K (100°C), zlokalizowanych poza budynkami, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru

Lp.	Urządzenia technologiczne oraz składy i magazyny z gazami palnymi i cieczami o temperaturze zapłonu do 373,15 K (100°C)		
	zajmowana powierzchnia m <sup>2</sup>		wydajność wodociągu dm <sup>3</sup> /s
	powyżej	do	
1		500	10
2	500	1.000	20
3	1.000	2.000	30
4	2.000		40